

ת"פ 23065/03/23 - מדינת ישראל נגד ראובן שמעון בר נסים

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 23065-03-23 מדינת ישראל נ' בר נסים(עציר)

כבוד השופטת מריה פיקוס בוגדאנוב	בפני
מדינת ישראל	בעניין:
	נגד
ראובן שמעון בר נסים (עציר)	הנאשם

גזר דין

הנאשם הודה בעובדות כתב אישום המתוקן והורשע בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש בניגוד לסעיף 368(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

עובדות כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם:

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, מר י.ז. יליד 1954 (להלן: "המתלונן") התגורר בשכונת לנאשם ברח' ---- ב-- -- (להלן: "המקום").

בתאריך 5.3.23 בסמוך לשעה 13:00 ירד המתלונן לזרוק זבל מתחת למקום. הנאשם ניגש למתלונן ולאחר שהטיח במתלונן כי הוא דיבר עליו רעות מול בחורה והמתלונן הכחיש, תקף הנאשם את המתלונן באופן שנתן לו אגרוף לעינו הימנית. המתלונן נפל ארצה והנאשם המשיך לתקוף אותו באופן שבעט בו בפניו בעינו השמאלית, בגבו ובבטנו.

בטרם עזב הנאשם את המקום הוא אמר למתלונן כי הסיפור לא נגמר.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן חבלות בדמות הימטומה תת עורית בפנים משמאל באזור אינפרא אורביטלי, עיבוי רירית פוליפואידלי בסינוס מקסלרי מימין, סימני דימום מעפעפיים בעין ימין ובלחי שמאל ועוד.

לבקשת הנאשם הוא הופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן.

בתאריך 20.6.23 הוגש תסקיר בעניינו של הנאשם.

שירות המבחן תיאר את נסיבות חייו המורכבות של הנאשם, אשר גדל במציאות משפחתית מורכבת, ואשר נפגע בתדירות

רבה במסגרת החינוך בה התחנך, אך מחמת צנעת הפרט לא מצאתי לפרט מעבר לכך.

עוד עלה מהתסקיר כי הנאשם שלל שימוש בסמים או אלכוהול במהלך חייו, או נזקקות טיפולית בתחום זה או אחר. יחד עם זאת, מדברי הנאשם עלה פער לעומת מה שמסר לקצין מבחן מעצרים, שם תיאר שימוש יום יומי בסמים מסוגים שונים ואלכוהול.

מחוות דעת פסיכיאטרית שהוגשה בעניינו של הנאשם עלה כי הוא מתמודד עם הפרעה דיס-סוציאלית.

בהתייחס לביצוע העבירה, הנאשם הביע בפני שירות המבחן עמדה קורבנית והשלכתית, צמצם ומזער את חלקו באירוע תוך אמונה כי נלחץ לעזרת בחורה אותה הטריד המתלונן.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם ממוקד בצרכיו בלבד, חווה את עצמו כקורבן, לא לוקח אחריות של ממש על מעשיו, מתקשה לראות את האחר, להביע חרטה או אמפתיה והבנה לגבי הנזקים שנגרמו לקורבן.

לאחר שיכלול סיכויי שיקום מול סיכונים, שירות המבחן העריך כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות מקרים דומים בעתיד.

בשל התייחסותו לעבירות בהן הורשע, הערכת שירות המבחן כי קיים סיכון גבוה להישנות מקרים פורצי חוק מצד הנאשם, היעדר היכרות בצרכיו הטיפוליים ואי ביטוי צורך נזקקות ומוטיבציה לתהליך טיפולי, שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם במסגרת שירות המבחן.

ראיות לעונש:

המאשימה הגישה תיעוד ויזואלי של חבלות שנגרמו למתלונן (טע/3) ותיעוד רפואי של המתלונן מבית החולים בני ציון (טע/2).

הנאשם הגיש כנספחים לטיעונים לעונש בכתב (טע/4) מסמכים רפואיים של הנאשם, בין היתר בנוגע לתקיפה שעבר בכותלי בית הכלא, התכתבויות עם גורמי שב"ס בנוגע לקשיים מהם סובל הנאשם במסגרת המעצר, ומסמכים רפואיים בנוגע למצבו הנפשי של הנאשם.

טיעוני הצדדים לעונש:

ב"כ המאשימה בטיעוניה בכתב (טע/1) טענה כי הערך המוגן שנפגע מביצוע העבירה על ידי הנאשם הינו זכות האדם לשמירה על בטחונו האישי, על ערך חייו ושלמות גופו ובפרט של הקשישים, חסרי הישע והיכולת הפיזית להגן על עצמם.

נוכח גילו של המתלונן והפגיעות שנגרמו לו, המאשימה טענה כי מידת הפגיעה בערכים מוגנים הינה גבוהה.

המאשימה ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע הנאשם נע בין 12 ל- 30 חודשי מאסר בפועל והפנתה לפסיקה אשר לטעמה תומכת במתחם אשר הוצע על ידה. יודגש כי חלק מהפסיקה אליה התייחסה המאשימה היא פסיקה ישנה לפני תיקון 113 ועל כן יש קושי ללמוד ממנה לגבי מתחמי הענישה.

באשר לעונשו של הנאשם, בתוך המתחם שהוצע על ידה, המאשימה ביקשה להשית על הנאשם, נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן עונש שלא יפחת מ- 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי קנס ופיצוי למתלונן.

ב"כ הנאשם בטיעונו בכתב (טע/4) ובעל פה טען כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין מאסר קצר, שבנסיבות מתאימות ניתן לבצע בעבודות שירות ל- 12 חודשי מאסר בפועל. זאת בין היתר נוכח העובדה כי מדובר באירוע ספונטני, שנמשך זמן קצר וכי החבלות שנגרמו למתלונן לא הצריכו את אשפוזו בבית חולים, והוא שוחרר אחרי טיפול עוד באותו היום. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה מהעת האחרונה, שם נקבעו מתחמים התומכים בעמדתו לגבי המתחם שהוצע על ידו. יחד עם זאת, חלק מהפסיקה היא בגין ביצוע עבירות שונות שלא ניתן להקיש ממנה לעניינו.

באשר לעונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, נטען כי הנאשם נעדר עבר פלילי וזו הפעם הראשונה שהוא נמצא מאחורי סורג ובריח. עוד נטען, כי המעצר קשה לנאשם והוא חוות במהלכו תקיפות פיזיות מצד עצורים אחרים, כאשר בעקבות אחת התקיפות הגיע לבית החולים (ראה מסמכים שצורפו לטיעונים לעונש טע/4).

עוד נטען, כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה במסגרת הליך מוקד, נטל אחריות על מעשיו.

ב"כ הנאשם הפנה לנסיבות חייו הקשות של הנאשם, כפי שהדברים עולים מהאמור בתסקיר שירות המבחן, לעובדה כי טרם מעצרו התקיים מקצבת ביטוח לאומי נוכח נכות בגין לקות נפשית.

אשר על כן, ביקש ב"כ הנאשם להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם, להטיל עליו מאסר על תנאי ולהימנע מעונש כלכלי נוכח מצבו הכלכלי של הנאשם, כפי שעולה ממסמכים של ביטוח הלאומי.

דברי הנאשם:

הנאשם תיאור את ההתנכלות של עצורים אחרים כלפיו, במסגרת בית המעצר ופגיעות פיזיות שנגרמו לו. עוד ביקש הנאשם לחזור לדרך הישר ולהסתפק בתקופת המעצר בה הוא נתון מחודש מרץ.

דין והכרעה:

סעיף 40ג לחוק העונשין, קובע כי בעת קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

הערך החברתי המוגן אשר נפגע כתוצאה ממעשיו של הנאשם, הינו פגיעה בכבודו, ביטחונו ובשלמות גופו של אדם, ובפרט של קשישים וחסרי ישע, כאשר קיים פער כוחות בולט בין התוקף לקורבן, שהוא נעדר יכולת ממשית להגן על עצמו.

על חומרת העבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, ניתן ללמוד מכך שהמחוקק קבע כי בגין עבירה זו לא ניתן להשית עונש מותנה בלבד, אלא מטעמים מיוחדים שירשמו (סעיף 368ו(ד) לחוק העונשין), דבר המלמד על החומרה הרבה הגלומה בעבירה והצורך להגן על אוכלוסיות מוחלשות.

לעניין זה יפים הדברים שנאמרו בע"פ 3307/08 **מדינת ישראל נ' טועמי** (04.03.09):

"הפניה דווקא לאוכלוסייה חלשה, אוכלוסיית הקשישים, מתוך תקווה כי אוכלוסייה זו לא תוכל להגן על עצמה, משקפת אנטי חברתיות עמוקה ומגלמת בתוכה אכזריות ואדישות לחומרת הפגיעה הנגרמת לקורבן העבירה".

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות - הנאשם תקף את המתלונן באגרופו, ללא התגרות מוקדמת מצדו, על רקע יכוח של מה בכך, לאחר שהמתלונן נפל על הקרקע הנאשם המשיך לבעוט בו בפניו, בטנו וגבו.

תכנון - למעשי הנאשם לא קדם תכנון ומדובר באירוע ספונטני. יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם כי גם לאחר שהמתלונן היה שרוע על הקרקע, הנאשם המשיך לתקוף אותו בבעיטות ולא הפסיק את התקיפה מיד לאחר נפילתו של הקורבן.

הנזק שנגרם מביצוע העבירות - כתוצאה מהאלימות שהפעיל הנאשם כלפי קשיש בן 68, נגרם למתלונן נזק גופני שהצריך טיפול רפואי, גם אם לא אשפוזו של המתלונן, כפי שהדברים עולים מהתיעוד הרפואי (טע/2). מהפגיעות הפיזיות ניתן אף להתרשם מתמונות המתעדות את מצבו של המתלונן לאחר האירוע (טע/3).

אכן לא נגרמו למתלונן חבלות חמורות אלא "רק" חבלות של ממש, ועל כן הנאשם הועמד לדין בגין חלופה של סעיף 368(א) לחוק העונשין ולא בחלופה חמורה יותר, ויש לבדוק את הפגיעה בערכים שנפגעו במסגרת סעיף זה.

בנוסף לנזק הגופני שנגרם למתלונן, ברי כי גם נגרם לו נזק נפשי כתוצאה מהאירוע, אשר אין צורך להוכיחו. המתלונן יצא מהבית לזרוק אשפה, והותקף באכזריות על ידי שכן, ובמקום לחזור לביתו הגיע לבית חולים עם חבלות בפניו. אירוע כזה בוודאי שמשאיר חותם של נזק נפשי על הקורבן אשר ילווה אותו תקופה.

הנזק שעלול היה להיגרם מביצוע העבירות - פוטנציאל הנזק ממעשי הנאשם היה גבוה, מעבר לזה שנגרם בפועל, וזאת בשים לב לפער הכוחות בין הנאשם, צעיר בן 27 לקורבן בן 68, כאשר הנאשם בעט בו בחלקי גוף שונים, כשהאחרון שרוע על הקרקע.

בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, רמת האלימות שהופעלה כלפי הקורבן, החבלות שנגרמו ופער הכוחות בין הקורבן לנאשם, אני קובעת כי הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים היא ממשית.

מדיניות הענישה הנהוגה:

הצדדים הפנו אותי לפסיקה אשר לדידם תומכת במתחם שהוצע על ידי כל אחד מהם. בפסיקה ניתן למצוא מנעד של עונשים אשר הוטלו בנסיבות דומות, הנעים בין מאסר לריצוי בעבודות שירות למאסרים בפועל לתקופה ממושכת.

להלן אסקור בקצרה פסיקה אליה הפנו הצדדים ופסיקה נוספת בנסיבות דומות:

· בע"פ 2678/20 **אסף רחמים נ' מדינת ישראל** (27.4.20) המבקש הורשע בעבירה של תקיפת זקן בניגוד לסעיף 368(א) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום בהן הורשע המבקש, לאחר הודאתו, הוא אירח במתחם הבריכה בבניין מגוריו מספר אורחים, בניגוד לתקנון הבניין. המתלוננת הגיעה למתחם הבריכה

וביקשה מהמבקש ומאורחיו לצאת מהבריכה, ומשסירב המבקש לבקשתה, ביקשה מהמציל להוציאם מהבריכה ולסגור את המתחם. לאחר סגירת המתחם על ידי המציל, ניסה המבקש להיכנס למתחם אך נחסם על ידי המציל. בתגובה, תקף המבקש את המתלוננת בכך שהכה אותה בפניה. כתוצאה מכך, נפלו ונשברו משקפי המתלוננת ונגרמו לה סימני חבלה של כחלון ורגישות בגשר אף. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם **נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד ל- 18 חודשי מאסר בפועל**. על המבקש נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, קנס בסך 1,500 ש"ח ופיצוי למתלוננת על סך 5,000 ש"ח. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון.

ברע"פ 3163/17 **יואב שבח נ' מדינת ישראל** (19.6.17) הורשע המבקש, לאחר הודאתו, בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה ממשית, בניגוד לסעיף 368(א) לחוק העונשין. המתלונן, יליד 1946 טייל ברחוב עם כלבו. המשיב הוא חברו של אחר, המסוכסך עם המתלונן. המשיב קרא למתלונן להתקרב אליו ומשנענה המתלונן לבקשתו, דרש ממנו המבקש כי יתן כבוד לאחר. לאחר מכן נשך את זרת ידו, בעט בו בברך ימין וגרם לו לחבלה בקרסולו הימני, חבלה בסמוך לעינו ושפשוף באצבע יד ימין. המתלונן פונה לבית חולים וקיבל טיפול רפואי. בית משפט השלום קבע כי **מתחם הענישה נע בין מספר חודשים הניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד ל- 18 חודשים**. בית המשפט השלום גזר על המבקש 6 חודשי מאסר על דרך עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלונן. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה וקבע כי מדובר ב"אירוע קשה, נאשם קשה ותסקיר המדבר בעד עצמו". מאחר וערכאת הערעור אינה ממצה את הדין הוטל על המבקש עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, כאשר יתר רכיבי הענישה נותרו על כנם. בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט המחוזי נדחתה.

ברע"פ 8633/21 **דפנה לב נ' מדינת ישראל** (29.12.21) הורשעה המבקשת בתקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. המתלונן, יליד שנת 1929, נהג ברכבו בצומת וכמעט שפגע במבקשת ששהתה במקום. עקב זאת, ניגשה המבקשת לרכבו של המתלונן, פתחה את דלתו והכתה את המתלונן בשתי מכות אגרוף בפניו. כתוצאה מתקיפה זו, נשברו משקפיו של המתלונן ונגרמו לו חבלות. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר, אשר יכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין 15 חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאי, קנס, פיצוי והתחייבות. בית משפט השלום גזר על המבקשת עונש של שבעה חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות וענישה נלווית. ערעור שהגישה המבקשת לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות ערעור שהגישה לבית המשפט העליון.

ברע"פ 21036-09-21 **אנדרי זנפירוב נ' מדינת ישראל** (29.12.21) המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. המערער הגיע לבית סבתו, אשה ילידת 1938 כדי לאכול ולהתקלח. הסבתא פנתה אליו בבקשה שיחזיר לה את סכום ההלוואה בסך 8,000 ₪ שנתנה לו שבועיים קודם לכן והתפתח ביניהם ויכוח בנושא, במהלכו המערער דחף אותה בזמן שהיא ניקתה את השיש במטבח וכתוצאה מכך היא נפלה לעבר השיש וראשה הוטח בשיש, ונגרמו לה שריטות ושטף דם בפנים וביד. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין תקופת מאסר קצרה שניתן לרצותה בעבודות שירות ועד 14 חודשי מאסר בפועל**. המערער לא התייצב לפני הממונה על עבודות השירות למרות ההזדמנויות הרבות שניתנו לו לעשות כן, ובית המשפט קבע כי בנסיבות אלה אין מנוס משליחת המערער למאסר. בסופו של דבר הטיל בית המשפט על המערער 3 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, מאסרים על תנאי, פיצוי בסך 1,000 ₪ למתלוננת והתחייבות על סך 3,000 ₪ להימנע במשך שנתיים מביצוע כל

עבירת אלימות. המערער ערער לבית משפט מחוזי על רכיב המאסר בפועל, אך ערעורו נדחה.

בת"פ 36052-09-20 **מדינת ישראל נ' פנט** (4.1.23) הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. הנאשם נכנס לקופת חולים ולקח כרטיס ממכונת חלוקת התורים. באותן נסיבות פנתה לנאשם המתלוננת ילדת 1949 שהיא מתנדבת במקום, ואמרה לו תבדוק אם יכול להיכנס לבית המרקחת. הנאשם השיב לה "מה אמרת" והכה מכת אגרוף בעיניה השמאלית. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלוננת אודם בעין שמאל ורגישות בצד השמאלי של הפנים שהם חבלות של ממש. **בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.** על הנאשם הושתו 8 חודשי מאסר בפועל וכן הופעל מאסר מותנה חלקו בחופף וחלקו במצטבר כך שסה"כ על הנאשם לרצות 12 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלווית.

בת.פ. 28628-02-23 **מדינת ישראל נ' אלון לביא** (18.6.23) הנאשם הורשע בביצוע עבירות איומים, תקיפת סתם ותקיפה זקן הגורמת חבלה של ממש. הנאשם התגורר עם אמו, ילדת 1940 ובשכנות לאחותו ובעלה. הנאשם התווכח עם אמו ובמהלך הדברים קילל את אחותו. כאשר ביקש ממנו המתלונן לחדול, דחף אותו הנאשם באמצעות רגלו, הפילו לרצפה, רכן מעליו תוך שהוא חונק אותו ותוקף אותו בשתי ידיו. כאשר ניסתה האם להפריד ביניהם, דחף אותה הנאשם לעבר משקוף הדלת ועקב כך נגרמה לה המטומה בידה השמאלית. בנוסף, איים הנאשם על אמו מספר פעמים. **בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל ועד 15 חודשי מאסר, בצירוף ענישה נלווית.** על הנאשם הושתו 6 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי.

בת"פ (שלום ב"ש) 55255-08-15 **מדינת ישראל נ' לאוניד דרפקין** (27.4.16), הנאשם תקף אדם בן 75 בפתח ביתו במכת אגרוף. המתלונן נפל ונחבל קלות. נקבע מתחם עונש **בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל**, במסגרתו נדון הנאשם לרצות 10 חודשי מאסר בפועל.

לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים המעוגנים בסעיף 40(ג)א לחוק העונשין, מצאתי כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר בפועל, שניתן במקרים מתאימים לבצע בעבודות שירות ל- 18 חודשי מאסר בפועל, בצירוף ענישה נלווית.

חריגה ממתחם העונש ההולם

בעניינו של הנאשם לא מצאתי כי קיימות נסיבות חריגות המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם לא לחומרא, ולא לקולא.

באשר לעונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם

שקלתי לקולא את העובדה כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, במסגרת הליך מוקד, נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה.

כמו כן, שקלתי לקולא את נסיבות חייו הקשות של הנאשם, כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן, כי הוא נתמך על ידי ביטוח לאומי וסובל מהפרעה נפשית.

בנוסף התחשבתי בעובדה כי הנאשם עצור מזה שלושה וחצי חודשים, כאשר תנאי המעצר קשים לו במיוחד נוכח

התנכלות עצורים אחרים כלפיו, והוא היה קורבן לאלימות משמעותית במהלך מעצרו כפי שהדברים עולים ממסמכים רפואיים והתכתבויות של ב"כ הנאשם עם רשויות בית המעצר.

יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מהאמור בתסקיר שירות המבחן בנוגע ללקיחת אחריות מסויגת מצדו של הנאשם על ביצע העבירה, העדר אמפתיה כלפי הקורבן ועמדה קורבנית והשלכתית בנוגע לאירוע בו הודה. מתסקיר שירות המבחן עולה כי קיים סיכון גבוה להישנות עבירות דומות בעתיד וכי הנאשם לא הביע כל נזקקות או מוטיבציה לטיפול.

לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים המפורטים לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 8 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 5.3.23.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתקופת התנאי עבירת אלימות פיזית, למעט עבירת תקיפה סתם או תגרה, ויורשע בגינה.

ג. פיצוי כספי בסך 3,000 ₪ למתלונן. הפיצוי ישולם עד ליום 1.1.24. המאשימה תעביר את פרטי המתלונן למזכירות בית המשפט.

בשים לב לתקופת המאסר והפיצוי שהושת על הנאשם ונוכח מצבו הכלכלי לא מצאתי מקום להשית עליו עונש של קנס.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ד תמוז תשפ"ג, 03 יולי 2023, במעמד הצדדים.